

Faktaa ja fiktiota veroparatiiseista

- **Keskustelu veroparatiiseista on tärkeää. Veronkierto ja harmaa talous ovat laittomia, vääristävät kilpailua ja aiheuttavat veromenetyksiä. Valitettavaa sen sijaan on, että aiheesta liikkuu paljon väärää tietoa sekä tahallista ja tahatonta väärinymmärrystä.**
- **Toiminta veroparatiisissa tai muussa alhaisen verotuksen maassa ei tarkoita automaattisesti veronkiertoa. Syyttävä sormi osoittaa lukuisiin yrityksiin, vaikka ne maksavat veronsa normaalisti Suomen lainsäädännön ja kansainvälisten säädösten edellyttämällä tavalla. Keskustelussa on myös unohtunut Suomen tiukka väliyhteisölainsäädäntö, joka on tehokas ase veroparatiiseja vastaan.**
- **On tärkeää muistaa, että joidenkin maiden kilpailukykyinen verojärjestelmä ei ole sama asia kuin veroparatiisi. Valtiot kilpailevat yrityksistä ja investoinneista: verokilpailu on tosiasia.**

Mikä on veroparatiisi?

OECD:n määritelmän mukaan veroparatiiseiksi luokitellaan valtiot tai alueet, jotka täyttävät seuraavat kriteerit:

- verotusta ei ole lainkaan tai verotuksen taso on hyvin nimellinen
- käytössä on vahva tietosuoja, joka estää muiden maiden viranomaisia saamasta tietoa sijoitetuista varoista ja niiden tuotosta
- yhtiöt eivät harjoita mitään todellista toimintaa kyseisellä alueella tai valtiossa

Valtiota ei pidä luokitella veroparatiisiksi yksistään sillä perusteella, että maahan on luotu kilpailukykyinen ja yrityksiä houkuttava verolainsäädäntö. Euroopan maista esimerkiksi Hollanti, Belgia ja Irlanti on listattu joissakin yhteyksissä virheellisesti veroparatiiseiksi.

Hollannissa ja Belgiassa on selkeästi korkeampi yhteisöverokanta kuin Suomessa. Hollannissa se on 25 ja Belgiassa 34 prosenttia. Näissä maissa on kuitenkin joitakin kohdennettuja verohuojennuksia, esimerkiksi Hollannissa innovaatiotuloja koskeva patenttiboksi. Irlannissa puolestaan on matala yleinen verokanta (12,5 %), mutta ei juuri muita huojennuksia. Euroopan unioni on hyväksynyt näiden maiden verojärjestelmät.

Vapaa sijoittautumisoikeus on EU:n vahvoja perusperiaatteita. Myös yritykset voivat siten valita parhaan ympäristön toimintaedellytystensä turvaamiseksi.

Miksi yritykset suunnittelevat verotustaan?

Verot ovat yritykselle kustannus samalla tavalla kuin muutkin kulut. Yritysten on pärjättävä kilpailussa ja toimittava pitkässä juoksussa kannattavasti.

Päätökset tytäryhtiön perustamisesta tai yhtiön sijoittautumisesta tehdään liiketoiminnan ehdoilla. Vasta tämän bisnespäätöksen jälkeen mietitään, miten toiminta on järkevintä hoitaa verotuksellisesti ja miten voitot saadaan kotiutettua Suomeen.

Suomalaisen yrityksen lähtökohtana on poikkeuksetta kotiuttaa ulkomailta kertyneet voitot takaisin Suomeen, jotta ne voidaan jakaa osinkoina osakkeenomistajille.

Miksi holding-yhtiötä perustetaan?

Kansainvälisissä konserneissa käytetään usein holding-yhtiötä, jotka omistavat varsinaista toimintaa harjoittavat yhtiöt. Holding-yhtiö toimii näin alakonsernin emoyhtiönä, ja sen tehtävänä on hallinnoida ja valvoa alakonsernin toimintaa.

Holding-yhtiö saatetaan perustaa esimerkiksi silloin, kun toimintaa laajennetaan uusille markkinoille. Näin uuden toiminnan mahdolliset riskit voidaan rajoittaa holding-yhtiöön, eivätkä ne realisoidu Suomeen saakka emoyhtiölle. Usein holding-yhtiöt tulevat konsernin osaksi yrityskaupan myötä.

Holding-yhtiötä saatetaan muodostaa myös silloin, kun toisella valtiolla (esimerkiksi Alankomailla) on Suomea edullisempi verosopimusverkosto. Tällöinkin järjestelyn tarkoituksena on turvata mahdollisimman suuren voiton kotiuttaminen Suomeen, ei verojen välttäminen Suomessa.

Miten väliyhteisölainsäädäntö toimii veroparatiiseja vastaan?

Julkisuudessa käydystä keskustelusta on saanut virheellisesti käsityksen, että suomalainen yhtiö pystyisi veroparatiisiomistuksen kautta välttämään verojen maksua. Suomen väliyhteisölainsäädäntö on kuitenkin tehokas ase veroparatiiseja vastaan.

Veroparatiisikeskustelussa väliyhteisölainsäädäntö on jäänyt jostakin syystä lähes kokonaan huomiotta. Helposti kauhistellaan, että suomalaisella konsernilla on yhtiö jossakin alhaisen verotuksen valtiossa. Mainitsematta sen sijaan jää, että kyseisen ulkomaisen yhtiön tulo verotetaan väliyhteisölainsäädännön ansiosta kokonaan Suomessa.

Väliyhteisölakia sovelletaan, jos suomalainen henkilö tai yhtiö omistaa välittömästi tai välillisesti yhteensä vähintään 50 % ns. veroparatiisiyhtiöstä. Väliyhteisölakia ei voi kiertää omistusta ketjuttamalla, koska välilliset omistukset otetaan huomioon määräämisvaltaa laskettaessa.

Mikä sitten on lain tarkoittama alhaisen verotuksen valtio? Väliyhteisölakia sovelletaan, jos esimerkiksi veroparatiisissa sijaitsevan yhtiön tuloverotuksen tosiasiallinen taso on siellä matalampi kuin 3/5 Suomen verotuksesta. EU/ETA-valtioiden ja verosopimusvaltioiden osalta väliyhteisölainsäädännön soveltumiselle on lisäksi eräitä lisäedellytyksiä.

Väliyhteisölainsäädännön soveltamisen ulkopuolelle on jätetty teollinen tuotantotoiminta, siihen rinnastettava muu tuotantotoiminta sekä laivanvarustustoiminta. Näiden yhtiöiden tuloja ei siis veroteta Suomessa.

Tietääkö verottaja todella yrityksen kansainvälisistä liiketoimista?

Yrityksiin sovelletaan tiukkoja kansallisia ja kansainvälisiä tilintarkastusnormeja. Ne noudattavat kunkin maan veroraportointia ja ovat eri maissa verotarkastusten kohteena.

Kun otetaan huomioon yrityksiin ja konserneihin kohdistuva tiukka raportointi- ja tilintarkastustoiminta, on käytännössä mahdotonta, että kansainvälinen konserni pystyisi

salaamaan verottajalta esimerkiksi veroparatiisiyhtiön olemassaolon. Se, että kansainvälisellä konsernilla on yritys veroparatiisissa, johtuukin useimmiten muista kuin verotuksellisista syistä.

Verosopimukseen ja kansainvälisiin standardeihin perustuvaa tietojenvaihtoa on laajennettu koko ajan. On selvää, että eri maiden verottajilla on tieto koko konsernin kansainvälisestä rakenteesta. Heillä on myös mahdollisuus saada tietoa konsernissa tehdyistä transaktioista.

Pystyykö yksityishenkilö pimittämään varojaan veroparatiisiin?

Yksityishenkilöiden mahdollisuudet pimittää varojaan ja tulojaan ovat paremmat kuin yritysten. Tämä johtuu siitä, että yksityishenkilöt eivät ole tilintarkastustoiminnan kohteena. Mikäli Suomessa asuva yksityishenkilö ei ilmoita ulkomailta kertyneitä tulojaan Suomen verottajalle, on kyse verorikoksesta.

Tulojen salaaminen on ollut mahdollista lähinnä veroparatiisivaltioiden tiukan tietosuojan takia. Viime vuosina tietojenvaihto on kuitenkin lisääntynyt merkittävästi myös veroparatiisien kanssa. Varojen ja tulojen pimittäminen on tullut entistä vaikeammaksi.

Myös verotusmenettelylakia muutettiin Suomessa 2011 alusta siten, että luottolaitoksiin voidaan tehdä ns. vertailutietotarkastuksia. Niiden avulla pystytään selvittämään rahan liikkeitä, ja sen jälkeen voidaan tehdä arvio mahdollisesti ilmoittamatta jätetyistä tuloista. Näin verohallinto pystyy esittämään yksilöidyn tietopyynnön tietojenvaihtosopimuksen allekirjoittaneelle veroparatiisivaltiolle.

Tämä lainmuutos oli merkittävä, sillä se lisäsi samalla veroparatiisien kanssa solmittujen tietojenvaihtosopimusten käytännön merkitystä. Suomen verottajalla on nyt välineet selvittää veroparatiiseihin mahdollisesti pimitettyjä tuloja.

Mitä ovat maiden väliset verosopimukset?

Kansainvälisessä verotuksessa valtion verotusoikeuteen vaikuttaa kaksi asiaa: kyseisen valtion sisäinen lainsäädäntö ja valtion solmimat verosopimukset.

Verosopimukset ovat kahden valtion välisiä sopimuksia verotusoikeuden jaosta. Kyse on tilanteista, joissa henkilö asuu tai yritys toimii toisessa sopijavaltiossa ja tulo kertyy toisesta.

Verosopimusten tarkoituksena on turvata, että tulosta maksetaan verot vain yhteen kertaan. Sopimukset on laadittu siten, että verotusoikeus on lähtökohtaisesti maalla, jossa henkilö asuu tai yritys pitää toimipaikkaansa. Tietyissä tilanteissa verotusoikeus on kuitenkin annettu valtiolle, josta tulo kertyy. Tällöin asuinvaltion velvollisuutena on poistaa tulon kahdenkertainen verotus.

Suomi on solminut verosopimuksen yli 70 valtion kanssa.

Suomella ei ole varsinaisia verosopimuksia veroparatiiseiksi luokiteltavien valtioiden kanssa. Niiden osalta verotusoikeus ratkeaa siis yksinomaan Suomen sisäisen lainsäädännön nojalla. Jos Suomessa asuva henkilö tai Suomessa toimipaikkaansa pitävä yhtiö sijoittaa varojaan valtioon, jonka kanssa Suomella ei ole verosopimusta, nämä tulot (esim. korko- ja osinkotulot) ovat Suomessa veronalaisia.

Vaikka Suomella ei ole veroparatiisien kanssa verosopimuksia, se on kuitenkin solminut niiden kanssa lukuisan määrän ns. tietojenvaihtosopimuksia. Niissä sitoudutaan siihen, että

viranomaiset saavat pyynnöstä tietoja henkilön tai yhtiön varoista ja tuloista.

Miksi eläkkeitä ja palkitsemista hoidetaan joskus veroparatiisissa?

Työeläkevarojen sijoittamisessa tähdätään parhaaseen mahdolliseen tuottoon, koska sijoitustuottoja tarvitaan suomalaisten työeläkkeiden rahoittamiseen. Tuotoilla on suora yhteys mm. siihen, kuinka suurta eläkemaksua työntekijät ja työnantajat joutuvat maksamaan.

Työeläkevakuuttajat arvioivat kunkin sijoituskohteen tarkkaan sijoituspäätöstä valmistellessaan. Työeläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti.

Yksi osa tuottavuuden arviointia on kohteen verotehokkuus. Jos on suuri riski siitä, että iso osa tuotoista jäisi saamatta kaksin- tai kolminkertaisen verotuksen takia, saatetaan tällainen sijoituspäätös jättää kokonaan tekemättä.

Kansainvälisillä rahastoilla on asiakkaina sijoittajia kymmenistä maista. Rahastojen varoja taas sijoitetaan edelleen kymmeneen maihin. Näillä kaikilla on omat verolakinsa. Veroparatiiseihin rekisteröityjen yhtiöiden käyttö kansainvälisessä sijoitustoiminnassa liittyy usein siihen, ettei sijoitustuottojen haluta joutuvan monenkertaisen verotuksen kohteeksi eri maiden vaihtelevien verolakien johdosta.

Tällä hetkellä globaalin sijoittajan on käytännössä mahdotonta täysin välttää veroparatiiseja, jos sijoituksia ulkomaille halutaan ylipäänsä hajautetusti tehdä. Suomalaiset työeläkevakuuttajat ovat kansainvälisessä vertailussa pieneköjä sijoittajia. Ne eivät voi valita kansainvälisten varainhoitajien käyttämiä sijoitusrakenteita tai verotuksellisia ratkaisuja, koska rakenteet on suunniteltu koko maailmaa ajatellen ja eri mantereilta tuleville sijoittajille.

Yrityksen palkitsemisjärjestelmä rakennetaan ulkomaille useimmiten silloin, kun konsernin omistaja on ulkomaalainen. Suomalainen yhtiö on tällöin osa ulkomaista konsernia.

Palkitsemisjärjestelmät kattavat usein koko konsernin, ja mukana ovat kaikkien konserniyhtiöiden avainhenkilöt. Tällöin on varsin luonnollista, että palkitsemisjärjestelmä sijaitsee jossakin muualla kuin Suomessa. Suomen järjestelmä ei ole kansainväliselle omistajalle tuttu. Kuten eläkesijoituksissa, myös palkitsemisjärjestelmissä haetaan sijoitukselle mahdollisimman hyvää tuottoa.

Täytyy kuitenkin muistaa, että Suomessa asuva työntekijä maksaa verot palkitsemisjärjestelmän tuloista aina Suomeen. Näin on riippumatta siitä, missä valtiossa palkitsemisjärjestelmää hallinnoidaan. Työntekijän suomalainen työnantaja on tulosta ilmoitusvelvollinen verottajalle.

Mitä on kansainvälisesti tehty veroparatiisien kuriin laittamiseksi?

OECD ja EU ovat tehneet paljon työtä, jotta veroparatiisien pankkisalaisuutta avattaisiin ja tietojenvaihtoa lisättäisiin.

OECD aloitti 1990-luvulla hankkeen haitallisen verokilpailun hillitsemiseksi. Sen tuloksena laadittiin tietojenvaihtoa koskeva mallisopimus ja listattiin noin 50 aluetta, joilla katsottiin olevan haitallista, salassapitoon perustuvaa verolainsäädäntöä.

Useat OECD-maat käyvät neuvotteluja näiden alueiden kanssa, jotta ne saisivat aikaan sopimuksen tietojenvaihdosta. Neuvottelut ovat keskittyneet 38 alueeseen, jotka ovat antaneet OECD:lle sitoumuksen lainsäädäntönsä läpinäkyvyyden ja tietojenvaihdon parantamisesta

veroasioissa. Sopimusten tavoitteena on, että veroviranomaiset saavat tietoa verovelvollisten sijoituksista ja tuloista noilla alueilla.

Suomella on tällä hetkellä voimassa oleva tietojenvaihtosopimus noin 40 veroparatiisiksi luokiteltavan alueen tai valtion kanssa.

EU:n komissio julkaisi joulukuussa 2012 tiedonannon "Toimintasuunnitelma veropetosten ja veronkierron torjunnan tehostamiseksi". Siinä annetaan jäsenvaltioille suosituksia toimenpiteistä, joilla kannustetaan EU:n ulkopuolisia maita soveltamaan hyvän hallintotavan vähimmäisvaatimuksia verotuksessa.

Jäsenvaltioita kehoitetaan mm. ottamaan käyttöön kriteerit, joilla pystytään yksilöimään sellaiset EU:n ulkopuoliset maat, jotka eivät täytä hyvän hallintotavan vähimmäisvaatimuksia. EU toivoo myös, ettei kaupallisia suhteita edistettäisi niiden valtioiden kanssa.

EU on kehittämässä myös unionin sisäistä tietojenvaihtoa. Asiasta on tulossa voimaan kaksi direktiiviä 1.1.2015. Direktiivien tavoitteena on luoda unionin alueelle maailman kattavin automaattisen tietojenvaihdon järjestelmä ja edistää samalla maailmanlaajuisesti hyvää hallintotapaa. Automaattinen tietojenvaihto kattaisi työtulot, johtokunnan palkkiot, henkivakuutukset, eläkkeet, kiinteän omaisuuden tuottamat tulot, osingot, luovutusvoitot, muut sijoitustoiminnan tuotot sekä tilisaldot.

Lisätiedot:

Veroasiantuntija Virpi Pasanen, puh. 09 4202 2513

Johtava veroasiantuntija Tero Honkavaara, puh. 09 4202 2510

Mikä on veroparatiisi?

OECD:

- Olemattomat tai vain nimelliset verot
- Tietojen vaihto ja läpinäkyvyys puutteellista
- Sijoittajilla ja yrityksillä on harvoin liiketoimintaa kyseisissä maissa

Kilpailukykyinen verojärjestelmä ei ole veroparatiisi

“ The definition for a tax haven that was internationally agreed classes a tax haven as a country with a zero tax rate, no transparency or exchange of information, and no real operations on the ground there. Clearly Ireland does not fill that criteria.”

Pascal Saint-Amans, Director
OECD Centre for Tax Policy and Administration
July 2013

Verokilpailu on tosiasia

- Maat kilpailevat yrityksistä ja investoinneista
- Avoin kilpailu on reilua
- Harmaa talous ja veronkierto ovat laittomia ja vääristävät kilpailua

Hyötyykö suomalainen yhtiö veroparatiisikytköksillä?

- Jos maassa on tarjolla edulliset rahoitusratkaisut, toimivat vakuutusjärjestelyt ja hyvät sijoitustuotot, niin hyötyy kyllä.

Mutta:

- Verotuksesta Suomen väliyhteisölainsäädäntö määrää, että
 - ulkomailla sijaitsevan yhtiön tulo verotetaan Suomessa suomalaisten omistajien tulona, jos yhtiön tuloverotuksen tosiasiallinen taso on ao. maassa matalampi kuin 3/5:aa Suomen verotuksen tasosta
 - myös välillinen omistus otetaan huomioon
 - laki ei koske teollista tuotantoa eikä laivanvarustusta

Yhtiö veroparatiisissa – suomalaiset omistajat

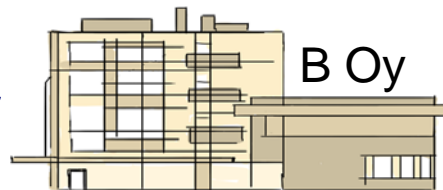

omistus 50 %

Yksityishenkilö A
(tai A + B + C)

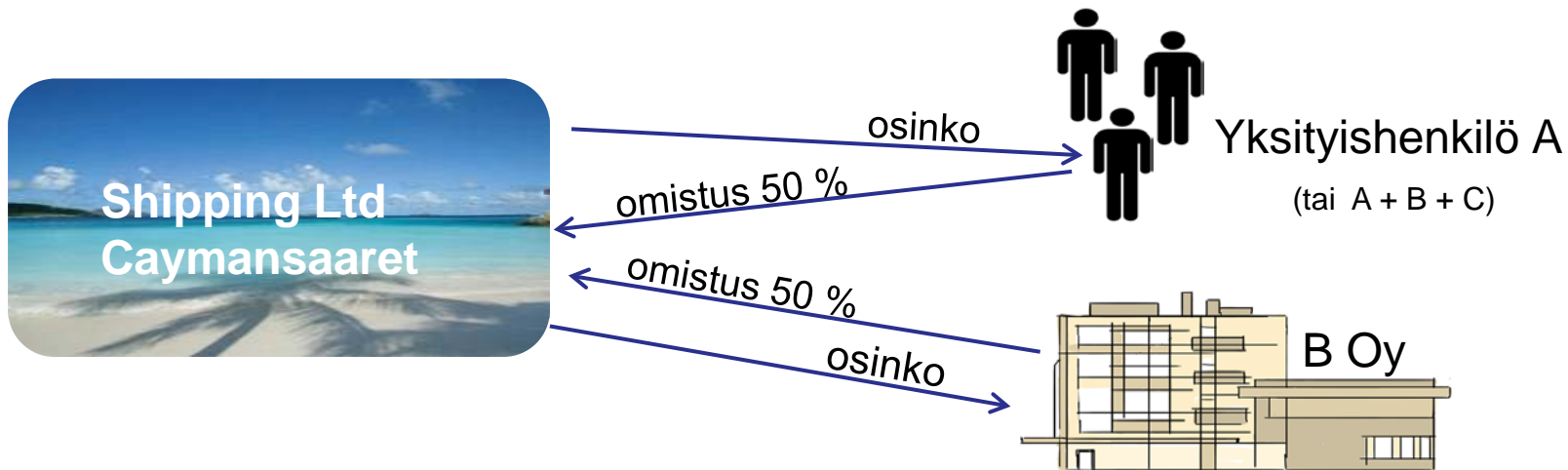
omistus 50 %

B Oy

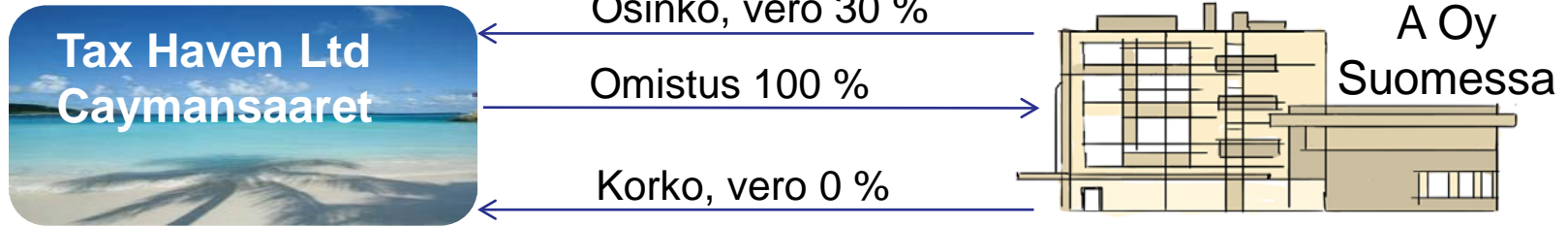
- Tax Haven Ltd:n tulo verotetaan välilyhteisölain perusteella suomalaisten osakkaiden tulona.

Tuotannollista toimintaa / laivanvarustustoimintaa harjoittava yhtiö veroparatiisissa – suomalaiset omistajat

- Väliyhteisölainsäädäntöä ei sovelleta tuotannolliseen toimintaan eikä laivanvarustustoimintaan.
- **Mutta:** Yhtiön osinkotulot suomalaisille osakkaille ovat 100-prosenttisesti veronalaisia ja luonnolliselle henkilölle ansiotuloa.

Yhtiö Suomessa – veroparatiisiyhtiö omistajana

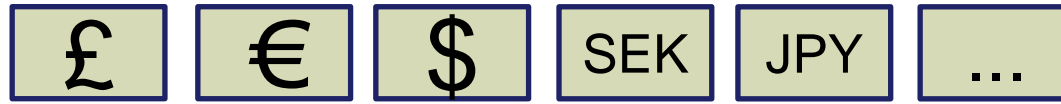

- A Oy:n tulot verotetaan normaalisti Suomessa, verokanta 24,5 %.
- Suomesta muuhun kuin verosopimusmaahan maksettavasta osingosta peritään 30 %:n lähdevero.
- Suomesta maksettavasta korkotulosta ei peritä lähdeveroa saajan asuinvaltiosta riippumatta.
- Korkojen vähennyskelpoisuutta rajoitettiin 2014, joten mahdollinen korko ei ole maksajan verotuksessa vähennyskelpoinen meno.

Ko. yhtiörakenne on verotuksellisesti usein epäedellinen.

Yksinkertaistettu kuvaus pääomasijoitustoiminnasta

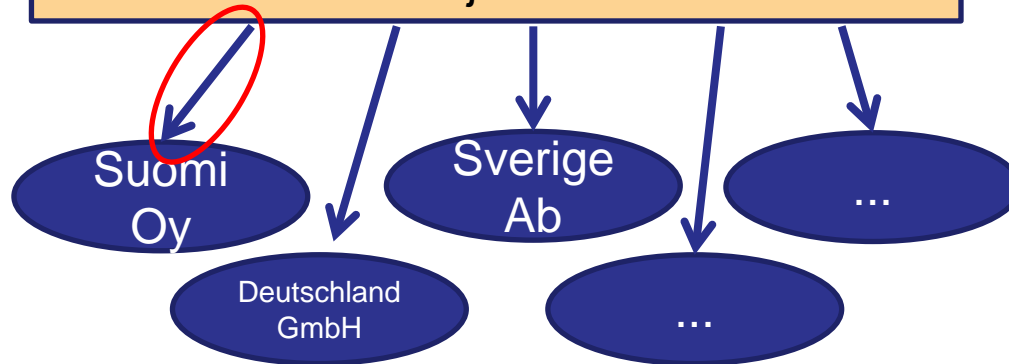
Sijoittajat

Verovelvollisia
asuinvaltioissaan

Pääomasijoitusrahasto

Kohde-
yritykset

Verovelvollisia
asuinvaltioissaan

Suomalaiselle sijoittajalle on verotuksellisesti sama, tehdäänkö sijoitus suomalaiseen rahastoon vai esim. Caymansaarilla sijaitsevaan rahastoon.

**Toiminta ns. veroparatiisissa
ei tarkoita automaattisesti
veronkiertoa.**